

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/214/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4412208721
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2014:4412208721.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci žalobcu: UniCredit Bank Slovakia a.s., so sídlom Bratislava, Šancová 1/A, IČO: 00 681 709, zastúpený HMG & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Bratislava, Štefanovičova 12, IČO: 35 885 459, proti žalovaným: 1/ A. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. B., S. H. Y. XX, 2/ V. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. B., T. G. H. XX, o zaplatenie sumy 2.459,28 eur s príslušenstvom - o náhradu trov konania, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 9C/16/2013-123 zo dňa 03. februára 2014, jednohlasne takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdzuje.

Žalovaným v 1. a v 2. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa nepriznal žalobcovi náhradu trov konania. Súd prvého stupňa rozhodol s poukazom na ustanovenie § 150 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. - Občianskeho súdneho poriadku /ďalej len "OSP"/. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vo veci samej rozhodol rozsudkom zo dňa 17.06.2013 tak, že zaviazal žalovaných v 1. a v 2. rade k povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 2.459,28 eur spolu s príslušenstvom, a to mesačnou splátkou po 100 eur, pod stratou výhody splátok až do úplného vyrovnania s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká plnenie druhého žalovaného počnúc právoplatnosťou rozsudku, a trovách konania rozhodol tak, že zaviazal žalovaných v 1. a v 2. rade k povinnosti spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi titulom náhrady trov konania sumu 997,74 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo veci samej rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 09.08.2013 a v časti výroku o náhrade trov konania podali odvolanie obaja žalovaní samostatne. Odvolací súd uznesením zo dňa 31.10.2013 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti výroku o náhrade trov konania pre nedostatok dôvodov odôvodnenia.

Súd prvého stupňa dospel k záveru, že v konaní bola preukázaná danosť dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalobcovi, keď z obsahu spisu bolo jednoznačne preukázané, že náhradu trov konania namietala žalovaná v 1. rade už v priebehu konania, resp. pred rozhodnutím vo veci samej z dôvodov, že žiadala náhradu trov konania pre žalobcu buď znížiť, príp. povoliť jej splátky, vzhľadom na finančnú situáciu, v ktorej sa nachádza, keďže je matkou samoživiteľkou, má vyživovaciu povinnosť k jednému dospelému dieťaťu, ako aj vyživovaciu povinnosť k maloletej dcére a jej jediným príjmom je príjem zo zamestnania mesačne vo výške 600 eur v závislosti od pohyblivej časti mzdy. Nevlastní žiadny hodnotný majetok, z ktorého by mohla dlžnú pohľadávku vyplatiť. Na majetok žalovaného v 2. rade, ktorý je jej bývalý manžel, je vedená exekúcia pre bežné výživné, je bez príjmu a tiež nevlastní žiadny hodnotný majetok. Tiež poukázala na to, že dlžnú sumu voči žalobcovi vo veci samej, bude musieť splácať ona, keďže žalovaný v 2. rade je bez príjmu. Na základe týchto skutočností súd uznesením zo dňa 21.02.2013 oslobodil žalovanú v 1. rade od platenia súdnych poplatkov, ktoré uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 04.03.2013. Žalovaný v 2. rade v priebehu konania tiež poukázal na skutočnosť, že je bez príjmu, bol podmienenčne prepustený z výkonu trestu,

je čiastočne invalidným dôchodcom, momentálne nezamestnaný, a výška jeho invalidného dôchodku predstavuje 137,20 Eur. Z tejto sumy je povinný platiť výživné na mal. dcéru vo výške 76,37 eur a z iného vzťahu má (žalovaný v 2. rade) zvereného do osobnej starostlivosti mal. syna Y. F., nar. XX.XX.XXXX, od 01.10.2013. Na toto dieťa poberá od matky mesačne výživné vo výške 30 eur, okrem toho platí splátky žalobcovi za úver vo výške 50 eur mesačne a Sociálnej poisťovni za určitý dlh splátky 10 eur mesačne. Súd uznesením zo dňa 30.01.2014 priznal žalovanému v 2. rade oslobodenie od súdnych poplatkov.

Súd prvého stupňa s poukazom najmä na vyššie uvedené preukázané pomery na strane žalovaných mal za to, že je potrebné rozhodnúť o náhrade trov konania podľa ustanovenia § 150 ods. 1 OSP, vzhľadom na majetkové pomery oboch žalovaných, ale tiež s poukazom na skutočnosť, že žalobca je právne zastúpený, pričom predmetom podnikania žalobcu je poskytovanie bankových produktov a všetky takéto spoločnosti disponujú aj vlastným právnym oddelením schopným pohľadávky prejednávanej charakteru bez problémov vymáhať, preto mal súd za to, že zo strany žalobcu je neúčelné, aby sa dal zastupovať advokátom, resp. advokátskou spoločnosťou, keď disponuje vlastným právnym oddelením, čo aj sám uznal. Preto rozhodol tak, že náhradu trov konania žalobcovi vo výške 997,74 eur nepriznal z dôvodov hodných osobitného zreteľa s poukazom na situáciu, v ktorej sa nachádzajú obaja žalovaní, i s poukazom na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov pre oboch žalovaných, s prihliadnutím na jediný zdroj príjmu žalovanej v 1. rade, ktorá platí splátky úveru a teda pohľadávky žalobcu aj za žalovaného v 2. rade, ku ktorej bola zaviazaná rozsudkom súdu prvého stupňa zo dňa 17.06.2013 a s poukazom na zdroj príjmu žalovaného v 2. rade, ktorým je iba invalidný dôchodok, ako aj s poukazom aj na jeho vyživovaciu povinnosť a starostlivosť jedného mal. dieťaťa.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal odvolanie žalobca z dôvodu, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dôvodil tým, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na použitie ustanovenia § 150 OSP. Mal za to, že je nemysliteľné, aby sa zo strany súdu poskytovala nadmerná ochrana práve tým účastníkom, ktorí svojim konaním spôsobili, že sa začalo súdne konanie, nakoľko práve oni si neplnili svoje povinnosti z úverovej zmluvy riadne a včas, keď sa dostali do omeškania s platením dohodnutých splátok. Žalobca bol ten, ktorý musel iniciovať konanie a vynaložiť náklady za konanie proti žalovaným. Rozhodnutie súdu považoval za rozporné so zásadou rovnosti, keď žalovaným uložil len zaplatenie nároku žalobcu bez toho, aby ich sankcionoval za náklady trojročného súdneho konania, ku ktorému sa musel on uchýliť, aby sa vôbec mohol dostať k svojim peniazom a teda ním vynaložené prostriedky na súdne konanie boli vynaložené nad rámec. Mal za to, že dôvodom pre nepriznanie náhrady trov v plnom rozsahu nemôže byť skutočnosť, že žalovaná v 1. rade je samoživiteľkou s vyživovacou povinnosťou, keď ňou bola aj v prípade žiadosti o úver a že žalovaný v 2. rade je nezamestnaný a v roku 2013 bol podmienene prepustený z výkonu trestu, keď jeho povinnosť platiť trvá už 6 rokov a nie iba v roku 2013. S poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.10.2012 sp. zn. 4MCdo/11/2011 a uznesenie Ústavného súdu ČR zo dňa 07.07.2009 sp. zn. II. ÚS 2257/08 namietal rozhodnutie súdu v časti týkajúcej sa účelnosti vynaloženia nákladov žalobcu v súdnom konaní vzniknuté právnym zastúpením žalobcu advokátskou kanceláriou. V súvislosti s tým poukázal na čl. 37 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd, § 25, § 137, § 142 OSP a uviedol, že Ústavou garantované právo na právnu pomoc zahŕňa právo účastníka zvoliť si, či sa nechá zastupovať a prípadne tiež kým. Právne zastúpenie je tak ponechané celkom na vôľu účastníka konania, a to bez ohľadu na to, či by na to bol inak schopný sám, napríklad v rámci vlastného právneho oddelenia. Dôvody tohto kroku nemožno vidieť len v tom, že účastník konania nemá právne vzdelanie, ale je potrebné posúdiť mieru objektivity zástupcu, jeho konkrétnu špecializáciu na daný problém. Súd mohol využiť svoje moderačné právo nielen v prípade umožnenia žalovaným splácať nárok žalobcu z úveru v splátkach po 100 eur mesačne, ale aj v prípade nároku žalobcu na náhradu trov konania v súdom konaní. Žalobca si uplatnil náhradu trov konania za prvostupňové konanie vo výške 798,29 eur ako aj trov právneho zastúpenia za odvolacie konanie vo výške 261,96 eur. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov za zaplatený súdny poplatok za prvostupňové konanie a odvolacie konanie spolu vo výške 208,16 eur. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil tak, že žalovaných zaviazal na náhradu trov konania v celkovej výške 1.268,41 eur pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia vo výške 1.060,25 eur a súdneho poplatku vo výške 208,16 eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Žalovaní v 1. rade a v 2. rade sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ako aj konanie ktoré mu predchádzalo podľa § 212 ods. 1 OSP, § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné potvrdiť ako vecne správne podľa § 219 ods.1 OSP.

V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa návrhom na začatie konania domáhal vydania platobného rozkazu voči žalovaným v 1. rade a v 2. rade na zaplatenie sumy 2.459,28 eur s príslušenstvom z titulu úhrady zostatku úveru poskytnutého zmluvou o úvere č. 041/2004/077 uzatvorenej medzi účastníkmi konania dňa 06.12.2004. Súd vo veci rozhodol platobným rozkazom č.k. 10RO/129/2012-25 zo dňa 11.05.2012, ktorý bol na základe žalovanou v 1. rade podaného odporu zo zákona zrušený a súd vo veci nariadil pojednávanie. Uznesením č.k. 9C/16/2013 zo dňa 21.02.2013 súd priznal žalovanej v 1. rade oslobodenie od súdnych poplatkov. Následne súd vo veci samej rozhodol rozsudkom č.k. 9C/16/2013-89 zo dňa 17.06.2013, ktorým uložil žalovaným v 1. rade a v 2. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 2.459,28 eur s príslušenstvom, ktorých splácanie povolil v mesačných splátkach po 100 eur, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká plnenie druhého žalovaného. Zároveň žalovaným v 1. a v 2 rade uložil spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 997,74 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V časti náhrady trov konania podali žalovaní odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Nitre uznesením č.k. 8Co/327/2013-107 zo dňa 31.10.2013 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uznesením č.k. 9C/16/2013-122 zo dňa 30.01.2014 súd priznal žalovanému v 2. rade oslobodenie od súdnych poplatkov. Následne súd prvého stupňa vydal napadnuté uznesenie.

Podľa § 142 ods. 1 OSP, účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 150 ods. 1 OSP, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Odvolací súd sa v danej právnej veci v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, preto sa v odôvodnení rozhodnutia obmedzuje len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov podľa § 219 ods.2 OSP.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd dopĺňa, že ustanovenie § 142 OSP vyjadruje zásadu zodpovednosti za výsledok sporového konania, to znamená, že účastník, ktorý mal v sporovom konaní plný úspech, má právo na náhradu všetkých trov konania. Náhrada je obmedzená na náhradu všetkých trov vynaložených na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. Účelnosť trov sa stotožňuje s nevyhnutnosťou alebo s právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s uplatňovaním ústavne zaručeného práva na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 Ústavy SR. Nevyhnutné sú tie trovy, ktoré sa musia vynaložiť na procesné úkony nariadené súdom, potrebné na zaujatie procesného stanoviska k žalobe, k meritórnemu vyjadreniu účastníka, k vykonanému dôkazu, na použitie opravných prostriedkov, na zaplatenie súdnych poplatkov, na hotové výdavky a napokon aj trovy právneho zástupcu (advokáta).

Účelom ustanovenia § 150 ods. 1 OSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom v medziach stanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Zákon vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. Jednou zo skupín prípadov, v ktorých aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy, sú prípady charakteristické sociálnym aspektom, ktorý vystupuje do popredia vtedy, keď povinný účastník nemôže uhradiť náhradu trov konania z dôvodov, ktoré sám nezavinil, alebo ich môže uhradiť

len s veľkými ťažkosťami. V takýchto prípadoch súd zohľadňuje osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery oboch účastníkov, prihliada na postoj účastníkov v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnému účastníkovi alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa. Teda je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávneného účastníka. Významnými z hľadiska aplikácie § 150 OSP sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj účastníkov v priebehu konania a pod. Pri aplikácii § 150 OSP sú hranice sudcovskej úvahy dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného postupu zodpovednosti za výsledok sporového konania. Ustanovenie § 150 OSP má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti, teda k dosiahnutiu spravodlivosti pre účastníkov konania. Súd môže rozhodnúť o náhrade trov konania podľa § 150 OSP až potom, čo riadne zistí a posúdi relevantné dôvody pre takýto postup a svoje rozhodnutie musí riadne a presvedčivo odôvodniť.

Odvolací súd zhodne ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že v danej právnej veci boli dané dôvody na aplikáciu ustanovenia § 150 ods.1 OSP, teda pre nepriznanie náhrady trov konania žalobcovi z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Súd prvého stupňa dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď, z akého dôvodu považoval za naplnené rozhodujúce podmienky na výnimočnú aplikáciu § 150 OSP. Tieto dôvody videl v majetkových a sociálnych pomeroch na strane žalovanej v 1. rade, prihliadol na jej jediný príjem a na vyživovaciu povinnosť k dvom vyživovaným deťom. U žalovaného v 2. rade súd vzhliadol výnimočné dôvody v jeho sociálnej situácii, nakoľko je poberateľom čiastočného invalidného dôchodku, je nezamestnaný, prihliadol na výdavky, ktoré potrebuje s ohľadom na vyživovaciu povinnosť k maloletému synovi, ktorý je v jeho osobnej starostlivosti a vyživovaciu povinnosť k dcére z predchádzajúceho manželstva. Odvolací súd považoval za preukázanú existenciu okolností hodných osobitného zreteľa spočívajúcich v zlej sociálnej situácii žalovaných, ktoré existovali v čase rozhodovania súdu prvého stupňa o ich oslobodení od povinnosti platiť súdne poplatky a trvali aj v čase rozhodovania súdu prvého stupňa o náhrade trov konania. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie o použití ustanovenia § 150 OSP založil na dôvode, ktorý toto zákonné ustanovenie považuje za relevantný a ktorý je v súlade s jeho zmyslom a účelom. Súd prvého stupňa pri aplikácii § 150 OSP rešpektoval hranice sudcovskej úvahy dané účelom tohto ustanovenia a náležite zdôvodnil svoj postup. Odvolateľ v odvolaní nenamietal vo vzťahu k následkom napadnutého uznesenia, že by tu existoval nepomer medzi zvýhodnením žalovaných a znevýhodnením žalobcu, s ohľadom na ich celkové pomery ako účastníkov konania, pri riešení vzťahu ktorých bol súd povinný hľadať spravodlivú rovnováhu.

Reagujúc na námietku odvolateľa o jeho ústavnom práve dať sa v konaní právne zastúpiť odvolací súd konštatuje, že účastníci konania majú právo byť v konaní zastúpený advokátom, avšak majú právo len na náhradu trov konania potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva. Súd je teda oprávnený a zároveň povinný o uplatnenom nároku na náhradu trov konania individuálne rozhodovať z hľadiska ich účelnosti, ktorú v tomto prípade odvolací súd z dôvodov uvedených už súdom prvého stupňa nevzhliadol.

Z vyššie uvedených podstatných dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 142 ods. 1 OSP tak, že v odvolacom konaní plne úspešným žalovaným v 1. rade a v 2. rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko žalovaný návrh v tomto smere nepodali a ani im žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.